

Nakládání s účtem bankou

Jestliže banka odepsala určitou částku z běžného účtu bez pokynu osoby oprávněné s tímto účtem nakládat, avšak taková osoba později příslušný pokyn vydala, nese banka odpovědnost za majetkovou újmu, která tím v mezidobí vznikla majiteli účtu. Od doby, kdy měla banka příslušný převod uskutečnit podle následného pokynu, však majiteli účtu již nenáleží právo domáhat se po bance vyplacení (vrácení) odepsané částky.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 3659/2007, ze dne 20.8.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně R. S., proti žalované JUDr. L.D., jako správyni konkursní podstaty úpadkyně Č. b., akciové společnosti P. - v likvidaci, zastoupené JUDr. R.K., advokátem, o určení pravosti pohledávky, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 33 Cm 117/2002, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 31. srpna 2006, č. j. 13 Cmo 103/2006-89, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31. srpna 2006, č. j. 13 Cmo 103/2006-89, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Rozsudkem ze dne 9. ledna 2006, č. j. 33 Cm 117/2002-74, Městský soud v Praze na základě žaloby Ing. L. S. (dále též jen „původní žalobce“), podané vůči správyni konkursní podstaty úpadkyně Č. b., akciové společnosti P. - v likvidaci (dále též jen „banka“), určil, že původní žalobce má za úpadkyní pohledávku ve výši 126.872,58 Kč s uspokojením ve II. třídě věřitelů z jeho vkladového listu a vkladových účtů č. 30044223, č. 32018774 a č. 32025165, vedenou úpadkyní souhrnně od 12. prosince 1995 na účtu č. 0030044223.

Soud při posuzování důvodnosti žalobou uplatněného nároku vyšel zejména z toho, že:

1/ Původní žalobce „měl“ u banky pohledávku ve výši 126.872,58 Kč „z titulu vkladů“ na vkladových účtech a vkladovém listu, vedených souhrnně od 12. prosince 1995 na účtu.

2/ Dne 26. ledna 1996 uzavřel původní žalobce (jako „třetí osoba“) s J. a I. H. („jako dlužníky“) „Dohodu o plnění závazku třetí osobou“, v níž se zavázal uhradit část dluhu manželů H. vůči bance ve výši 126.872,58 Kč.

3/ Podle žádosti o převedení finančních prostředků z 31. ledna 1996, podepsané původním žalobcem, požádal původní žalobce banku, aby částka 126.872,58 Kč byla z jeho účtu převedena na jiný účet u pozdější úpadkyně, jehož majitelem byl J. H.

4/ Transakce označená pod bodem 3/ se podle záznamů pozdější úpadkyně uskutečnila již 26. ledna 1996.

Na tomto základě soud uzavřel, že provedla-li banka převod finančních prostředků z účtu původního žalobce na účet J. H. již dne 26. ledna 1996, učinila tak - v rozporu s ustanovením § 716 a násl. zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“) - bez příkazu původního žalobce (ten byl vydán až dne 31. ledna 1996). Soud proto žalobě na určení pravosti pohledávky vyhověl.

K odvolání žalované Vrchní soud v Praze ve výroku označeným rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně.

Odvolací soud (považuje na rozdíl od soudu prvního stupně účet původního žalobce, z něhož byly peněžní prostředky bankou odepsány, za běžný, nikoli vkladový účet, jenž je proto nutné posuzovat podle ustanovení § 708 a násl. obch. zák.) ve shodě se soudem prvního stupně uzavřel, že banka provedla převod peněžních prostředků z účtu původního žalobce dne 26. ledna 1996 na účet J. H., aniž by k tomu měla písemný příkaz původního žalobce nebo jinou dohodu uzavřenou s ním na základě smlouvy o běžném účtu, z níž by bylo možné dovodit, že banka při převodu finančních prostředků jednala v souladu s dohodnutým způsobem realizace plateb ve smyslu ustanovení § 709 odst. 1 obch. zák.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), namítajíc, že je dán dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. (tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci) a požadujíc, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí přisuzuje dovolatelka řešení otázky, zda „zaúčtování převodu finančních prostředků bankou z účtu jejího klienta k datu, které předchází datu provedení příkazu k úhradě, má za následek, že peněžní prostředky byly převedeny z účtu klienta již k datu zaúčtování převodu a tedy protiprávně bez příkazu klienta“. Rozhodnutí odvolacího soudu má přitom rovněž za rozporné s hmotným právem, neboť odvolací soud dle mínění dovolatelky „nadřadil nesprávný účetní zápis (datum zaúčtování) nad hmotněprávní úkon žalobce (klienta banky)“.

Zákonem č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčním zákonem), byl s účinností od 1. ledna 2008 zrušen zákon o konkursu a vyrovnání (§ 433 bod 1. a § 434), s přihlédnutím k § 432 odst. 1 insolvenčního zákona se však pro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona (a tudíž i pro spory vedené na jejich základě) použijí dosavadní právní předpisy, tedy i občanský soudní řád ve znění účinném do 31. prosince 2007.

V průběhu dovolacího řízení původní žalobce zemřel a Městský soud v Praze usnesením ze dne 3. července 2007, č. j. 91 K 290/95-3563, jež nabylo právní moci dne 7. srpna 2007, rozhodl, že v (konkursním) řízení bude dále pokračováno na straně konkursního věřitele č. 4459 (Ing. L. S.) s jeho právní nástupkyní (dědičkou) R. S. Nejvyšší soud z uvedeného důvodu bez dalšího jednal jako s dovolatelkou s označenou procesní nástupkyní původního žalobce (srov. mutatis mutandis důvody rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněného pod číslem 82/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

Nejvyšší soud shledává dovolání přípustným podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., jelikož napadené rozhodnutí je v rozporu s předchozí judikaturou Nejvyššího soudu.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 709 odst. 1 obch. zák. (ve znění účinném k datu odepsání peněžních prostředků z účtu původního žalobce - dále jen „v rozhodném znění“) je banka povinna přijímat na běžný účet v měně, na kterou zní, peněžité vklady nebo platby uskutečněné ve prospěch majitele účtu a z peněžních prostředků na běžném účtu podle písemného příkazu majitele účtu nebo při splnění

podmínek stanovených ve smlouvě vyplatit mu požadovanou částku nebo uskutečnit jeho jménem platby jím určeným osobám. Nevyplývá-li z příkazu doba, kdy má být platba provedena, je banka povinna platbu provést v den, který následuje po doručení příkazu.

Odvolací soud založil své rozhodnutí na závěru, podle kterého banka tím, že převedla spornou částku z účtu původního žalobce na účet jiné osoby (J. H.) dříve (26. ledna 1996), než k tomu byl dán majitelem účtu (původním žalobcem) příkaz (31. ledna 1996), porušila ustanovení § 709 odst. 1 obch. zák. v rozhodném znění a majiteli účtu proto i nadále svědčí právo požadovat po bance vyplacení této (neoprávněně odepsané) částky.

Právní závěr odvolacího soudu nemůže obstát. Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 30. ledna 2007, sp. zn. 29 Odo 632/2005, uveřejněném v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročník 2007, pod číslem 93, v obdobných souvislostech formuloval a odůvodnil závěr, podle kterého skutečnost, že banka (jako věřitelka ze smlouvy o úvěru) odepsala z běžného účtu klienta (úvěrového dlužníka) částku rovnající se splátce úvěru o dva dny dříve, než byla podle smlouvy oprávněna učinit, nemá vliv na existenci právního důvodu pro plnění dlužníka vůči věřitelce a už vůbec neznamená, že by se v rozsahu takového „plnění“ mohla banka na úkor úvěrového dlužníka obohatit.

V poměrech projednávané věci výše uvedený závěr znamená, že banka nepochybně postupovala v rozporu s ustanovením § 709 odst. 1 obch. zák., uskutečnila-li převod sporné částky 26. ledna 1996, aniž jí k tomu dal původní žalobce k uvedenému datu pokyn. Nicméně v situaci, kdy původní žalobce požádal o týž převod uvedené částky 31. ledna 1996, by pochybení banky mohlo být pro věc významné, jen kdyby v jeho důsledku vznikla žalobci majetková újma v době od 26. ledna do 31. ledna 1996. Podle stavu k 31. lednu 1996 lze odtud naopak již uzavřít, že v rozsahu uskutečněného převodu pohledávka původního žalobce vůči bance z titulu smlouvy o běžném účtu zanikla.

Jinak řečeno, jestliže banka odepsala určitou částku z běžného účtu bez pokynu osoby oprávněné s tímto účtem nakládat, avšak taková osoba později příslušný pokyn vydala, nese banka odpovědnost za majetkovou újmu, která tím v mezidobí vznikla majiteli účtu. Od doby, kdy měla banka příslušný převod uskutečnit podle následného pokynu, však majiteli účtu již nenáleží právo domáhat se po bance vyplacení (vrácení) odepsané částky.

Jelikož právní posouzení věci, na němž rozhodnutí odvolacího soudu spočívá, ve světle výše řečeného neobstálo, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zmatečnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Střídavá péče](#)
- [Restituce](#)
- [Majetková podstata \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předběžné opatření](#)

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovní doba](#)
- [Exekuce](#)